

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY

Bakalářská práce

Dětský pěvecký sbor Canzonetta v Českých Budějovicích

Vypracovala: Andrea Zahradníková
Vedoucí práce: PaedDr. Jan Holec, Ph.D.

České Budějovice 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské - diplomové - rigorózní - disertační práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných ... fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne

.....
Andrea Zahradníková

Anotace / Abstract

Práce se zaměří na vznik, vývoj a současnou podobu dětského pěveckého sboru Canzonetta, dnes působícího při základní umělecké škole Bezdrevská 3. Nastíní repertoár sboru a jeho prezentaci na českých ale i mezinárodních pěveckých přehlídkách a soutěžích. Zmíní se také o dalších spřízněných sborech: Piccolo (pro děti od 6 do 8 let), Da Capo (pro děti od 8 do 12 let), smíšený sbor Canzonna a ženský sbor Vox Novus. Mimo jiné se bude také zabývat spoluprací Canzonetty s operou Jihočeského divadla.

This bachelor thesis focuses on founding progress and current form of Children's choir Canzonetta, currently residing in Elementary art school Bezdrevská 3. It gives us a chance to take a look at repertoire and presentation on Czech as well as international singings contest. My thesis also includes basic information of other choirs: Piccolo (for children aged 6-8), Da Capo (for children between ages 8-12), mixed choir Canzona and female choir Vox Novus. Amongst other things, this thesis also focuses on cooperation between Canzonetta and Opera of South Bohemian Theatre.

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Petře Nové za ochotné poskytnutí informací a zapůjčení materiálů ze sborového archivu. Další dík patří také Mgr. Václavě Míkové a Andree Líkařové za jejich ochotu při poskytnutí rozhovoru.

Velký dík patří také vedoucímu mé bakalářské práce, panu PaedDr. Janu Holcovi, Ph.D., za jeho trpělivé cenné rady a připomínky.

Obsah

1	ÚVOD	3
2	PŘÍPRAVNÉ SBORY	4
2.1	PICCOLO A DA CAPO.....	4
2.2	ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY PRO ČISTÝ ZPĚV.....	5
3	HISTORIE CANZONETTY	7
3.1	VZNIK SBORU A JEHO POČÁTKY	7
3.2	SBORMISTRYNĚ ANNA KNOTKOVÁ	8
3.3	SBORMISTR VLADIMÍR VAČKÁŘ	9
3.4	2000–2009	10
4	SOUČASNOST	12
4.1	SBORMISTRYNĚ PETRA NOVÁ	12
4.2	CANZONETTA NA POČÁTKU ROKU 2010.....	12
4.3	NOVÝ ZAČÁTEK	14
4.4	SOUTĚŽNÍ FESTIVALY OD ROKU 2012	16
5	ČLENSKÁ ZÁKLADNA	18
6	ZKOUŠKY SBORU	20
6.1	HLASOVÁ VÝCHOVA	20
6.1.1	Hlasová výchova obecně	20
6.1.2	Hlasová výchova v Canzonettě.....	22
6.1.3	Rozezpívání.....	23
6.2	LETNÍ PĚVECKÁ SOUSTŘEDĚNÍ.....	24
6.2.1	Hlasová hygiena	25
7	REPERTOÁR	26
7.1	PREMIÉROVÉ SKLADBY	27
7.2	SPOLUPRÁCE S JIHOČESKÝM DIVADLEM A JIHOČESKOU FILHARMONIÍ.....	28

7.2.1	Jihočeské divadlo	28
7.2.2	Jihočeská filharmonie.....	29
7.3	DISKOGRAFIE.....	29
8	KOMORNÍ SBORY	31
8.1	ARIETTA	31
8.2	CANZONA	31
8.3	VOX NOVUS.....	34
9	SBOROVÝ ZPĚV A JÁ	36
10	ZÁVĚR	37
11	SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	38
11.1	PRAMENY	38
11.2	ROZHOVORY	38
11.3	LITERATURA	38
11.4	INTERNETOVÉ STRÁNKY	38
12	PŘÍLOHY.....	39

1 Úvod

Ve své bakalářské práci bych se ráda věnovala svému velkému koníčku – sborovému zpívání, a to prostřednictvím českobudějovického dětského pěveckého sboru Canzonetta (dále také DPS Canzonetta).

Canzonetta je sbor s téměř třicetiletou tradicí a již od svých počátků oslavuje úspěchy na domácích, ale i zahraničních festivalech a soutěžích. Za ta léta sborem prošlo mnoho zpěváků a zpěvaček, i já osobně jsem byla jednou z nich.

V této práci bych chtěla čtenáře alespoň částečně seznámit s historií sboru, ale i s jeho současným působením, a porovnat, do jaké míry se Canzonetta od svého počátku změnila. Nelze opomenout ani důležité osobnosti, které se během let vystřídal ve vedení sboru.

Dále bych se chtěla pokusit najít možné odpovědi na některé otázky. Díky čemu je Canzonetta dlouhodobě tak úspěšným pěveckým uskupením? Jaký přínos má zpívání pro děti, které sbor navštěvují?

Při práci jsem mimo jiné vycházela ze svých osobních zkušeností, které jsem získala během působení v DPS Canzonetta. Další poznatky jsem čerpala ze sborových kronik a dalších archivních materiálů sboru. Dále pak z rozhovorů se současnou sbormistryní Canzonetty, Petrou Novou, se zástupkyní ředitele pro ZUŠ Bezdrevská 3, Václavou Míkovou, a s bývalou členkou i nadále spolupracující se sborem, Andreou Líkařovou.

2 Přípravné sbory

V kapitole o přípravných sborech vycházím převážně z informací, které jsem získala na základě rozhovoru s Mgr. Václavou Míkovou, zástupkyní ředitele pro ZUŠ Bezdrevská 3 a sbormistryní přípravného sboru Piccolo a dětského pěveckého sboru Da Capo.

2.1 Piccolo a Da Capo

Pokud má tato práce hledat odpovědi na otázku, proč Canzonetta byla a nadále zůstává úspěšným pěveckým tělesem, které slaví úspěchy jak na domácí, tak zahraniční půdě, jednou z odpovědí jsou zcela bez pochyby kvalitní přípravné pěvecké sbory.

Základní a základní umělecká škola Bezdrevská 3 v Českých Budějovicích poskytuje zázemí nejen Canzonettě, ale také dalším sborům, které sdružují zpěváky a zpěvačky do 12 let. Svá jména sbory získávají až v průběhu let, při škole ale působí již téměř dvacet let. Jejich působení velmi úzce souvisí se třídami s rozšířenou výukou hudební výchovy, které škola každoročně otevírá novým žákům. Tito žáci pak mají v rámci výuky povinnou docházku do pěveckého sboru.

Žáci prvních a druhých tříd, tedy děti do 9 let, se scházejí v přípravném pěveckém sboru s názvem Piccolo. V současné době v Piccolu zpívá kolem čtyřiceti dětí. V průběhu třetí třídy pak všichni žáci, dle svých možností, postoupí do dětského pěveckého sboru Da Capo, který je určen pro děti od 9 do 12 let. Dnes v Da Capu působí asi 68 malých zpěváků. Kromě dětí ze tříd s rozšířenou hudební výchovou, které ale tvoří pevné jádro, tyto sbory navštěvují i žáci z ostatních tříd bez zaměření a vítané jsou i děti, které přichází z jiných škol.

Jméno pěveckého sboru Da Capo (italsky *od začátku*) vystihuje systematickou práci s malými dětmi, které do sboru každoročně přicházejí. Velkou část této práce žáci odvádějí také v samotných vyučovacích hodinách. Ti, kteří navštěvují třídu s rozšířenou hudební výchovou, mají v rámci školního týdne

celkem tři hudební hodiny. Jedna je zcela věnována hudební nauce, v těch dalších je čas věnován intonaci, hlasové výchově, ale také improvizaci s rytmickými nástroji. Děti mají k dispozici hudební třídu plně vybavenou Orffovými nástroji.

Rytmické i jiné nástroje jsou velmi často využívány při samotných koncertech sborů. Samy děti nezářídka zajišťují doprovod k nacvičeným písním.

Repertoár sboru tvoří převážně lidové písně v různých úpravách a písně pro děti od skladatelů 20. století, tyto písně mají prý mladí zpěváci nejraději. V roce 2015 Da Capo nahrává se sbory Canzonetta a Vox Novus společné CD. V podání malých sboristů si můžeme například poslechnout písně: Odmykání země od Jaroslava Dostálíka, Čerešničky v úpravě Františka Lýska, To ta Helpa v úpravě od Václava Ptáčka nebo Ptačí koncert od Pavla Jurkoviče.

Za dlouhou dobu svého působení děti zpívaly na mnoha koncertech, soutěžích i mezinárodních festivalech. Sbor na soutěžích vystupuje zpravidla jednou za dva roky, právě z důvodu náročné práce s malými zpěváky. V současné době se sbor zaměřuje spíše na hudební události v rámci České republiky, v následujícím školním roce mají zpěváci v plánu navštívit soutěžní festival v Belgii.

Sbormistryní Piccola i Da Capa je Mgr. Václava Míková. Studovala Specializaci na hudební výchovu na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity a při ZŠ a ZUŠ Bezdrevská působí již 26 let. Je to právě ona, kdo má největší zásluhu na přípravě zpěváků a zpěvaček, kteří později navštěvovali či v současnosti navštěvují Canzonettu. Přestože ne všichni z Da Capa od šesté třídy nadále pokračují ve zpívání, děti přicházející z přípravných sborů jsou vždy velkým přínosem.

2.2 Základní předpoklady pro čistý zpěv

Jaké jsou předpoklady pro čistý zpěv? Kromě správného tvoření zpěvního hlasu je podmíněn i rozvinutými hudebními schopnostmi. Dnešním dětem často chybí pěvecká a hudební zkušenost, neumí soustředěně naslouchat ani zvukovým podnětům, ani svému hlasu, svůj hlas nepochvíjejí a jejich hudebnost není cíleně nijak rozvíjena. Je nutné uvědomit si příčiny dětské nezpěvnosti (jednou z nich

může být také neodborné vedení dětí v mateřské a základní škole), ty nám pak mohou pomoci najít cestu k nápravě.¹

„Hlas a hudebnost jdou u malých dětí vždy spolu a nelze je od sebe oddělovat.“²

K základním hudebním schopnostem, které je vhodné u dětí od nízkého věku rozvíjet, patří třeba hudební sluch – schopnost rozlišit jednotlivé vlastnosti tónu, jako jsou délka, síla, barva a výška, a rozeznávat jejich vzájemné vztahy. Důležitá je také hudební paměť, která ve vědomí uchovává předešlé hudební zkušenosti, a hudební představivost, díky které může dítě tyto dříve nasbírané zkušenosti v duchu záměrně ovládat nebo je slyšet, tzv. „vnitřní zpěv“. Velkou roli hraje také schopnost emocionálně prožívat rytmus (střídání krátkých a dlouhých hodnot), metrum (přízvučná doba), pulzaci (pravidelné doby v taktu) a reagovat na ní jednoduchým pohybem, tleskáním nebo chůzí. Tuto schopnost nazýváme rytmickým cítěním. Neméně důležité je i cítění tonální – schopnost vycítit vztah jednotlivých tónů k tónu základnímu a jeho kvintakordu. To umožňuje zpívat melodie čistě v různých tóninách.³

„Soustavná a kvalitní hudební výchova v základní škole má účinný vliv na rozvoj všech analyzátorů. Jejím úkolem je všestranný hudební rozvoj dítěte prostřednictvím široce založené hudební aktivity (souboru hudebních činností). Jde především o to, vytvořit pevné pěvecké návyky u všech dětí, rozezpívat kolektivy tříd, vytvořit schopnost soustředěného poslechu přiměřených hudebních skladeb, kultivovat hudbou tělesné pohyby a rozvíjet motoriku potřebnou ke hře na hudební nástroje.“⁴

¹ TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s. 13-14, 22

² TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s. 13

³ TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s. 22

⁴ SEDLÁK František, VÁŇOVÁ Hana. *Hudební psychologie pro učitele*, Karolinum, 2013, s. 364

3 Historie Canzonetty

V této kapitole zpracovávám vybrané události a informace pocházející zejména ze sborových kronik a dalších archivních materiálů k nim přiložených. V současnosti má sbor k dispozici celkem čtyři kroniky od různých autorů (převážně jsou texty a různé upomínkové přílohy od Vladimíra Vačkáře a Andrey Líkařové), kroniky nejsou nijak číslovány. Další poznatky použité v této kapitole pocházejí z rozhovorů s Petrou Novou a Andreou Líkařovou.⁵

3.1 Vznik sboru a jeho počátky

Českobudějovický dětský pěvecký sbor Canzonetta dostal své jméno v roce 1988 a od této doby těší svým zpěvem posluchače nejen na domácích, ale i zahraničních koncertech dodnes. Samotné kořeny Canzonetty ale sahají ještě o něco dál. Školní sbor Vltavští zpěváčci, jiní uvádějí jako název sboru Vltaváček, (a přípravný pěvecký sbor Sluníčko), který pod vedením Anny Knotkové⁶ a jeho korepetitorky Ireny Hůlkové doposud působil na Základní škole Bezdrevská, získal nového zřizovatele v podobě Domu dětí a mládeže v Českých Budějovicích a s ním i své nové jméno. Canzonetta znamená v italštině písnička, tak se sboristé chtěli původně nazývat, ale nakonec italský výraz zvítězil, líbil se víc. Ve stejném roce se k Anně Knotkové přidal další sbormistr Vladimír Vačkář⁷ a společně tak položili základy úspěšného českobudějovického sboru. V této době se sborem působila další důležitá osoba, která se podílela na jeho novém zformování, a to korepetitor Maxmilián Lanczak, klavírista a člen Jihočeského divadla.

⁵ **Andrea Líkařová** je bývalou členkou DPS Canzonetta, ve sboru působila mnoho let již od samotného vzniku Canzonetty v roce 1988, předtím zpívala v přípravném pěveckém sboru Sluníčko na Základní škole Bezdrevská. Každoročně pro sboristy připravuje zábavní program na letní sborová soustředění. Často také Canzonettu doprovází na soutěžních zájezdech jako pedagogický dozor. Nezřídka pro sbor na koncertech zajišťuje kytarový doprovod. V současné době i nadále jako členka navštěvuje sbory Canzona a Vox Novus.

⁶ Více o Anně Knotkové v kapitole 3.2

⁷ Více o Vladimíru Vačkářovi v kapitole 3.3

Již od roku 1990 Canzonetta pravidelně vystupovala na zahraničních pěveckých soutěžích a festivalech v Rakousku, Německu, Dánsku, Švédsku, Francii, Řecku a Itálii, kde se v soutěžích umísťovala na předních místech. Úspěchy slavila ale i na domácí pěvecké scéně, například v roce 1999 na festivalu *Iuventus mundi cantat* v Olomouci sbor získal ve dvou soutěžních kategoriích zlatou a stříbrnou medaili.

V roce 1997 se Canzonetta vrátila zpátky na ZŠ a ZUŠ Bezdrevská 3 v Českých Budějovicích, kde sbor působí až do současnosti. Pro již starší členy sboru, kteří se i nadále chtěli věnovat zpívání, byl zřízen pěvecký sbor Arietta, který však svou činnost ukončil přibližně kolem roku 2001.

3.2 Sbormistryně Anna Knotková

Rodným městem Anny Knotkové (25. června 1945–6. listopadu 2013) byl Havlíčkův Brod. Právě zde také začala navštěvovat hudební školu a absolvovala celé dva cykly. Po úspěšném zakončení studia na gymnáziu v Havlíčkově Brodě, nastoupila na Pedagogickou fakultu J. E. Purkyně v Brně, kde studovala obor hudební výchova a ruský jazyk.

Byla aktivní členkou několika pěveckých sborů. Během studií na vysoké škole v Brně zpívala ve vysokoškolském sboru pod vedením Miloslava Bučka. Byla členkou Mahenova činoherního sboru, kde působila i jako sólistka. Další sbor, který ovlivnil její budoucí profesní směřování, byl sbor Bas, kde jako sbormistr působil Lubomír Mátl ve spolupráci s hudebním skladatelem Petrem Řezníčkem

Po absolvování pedagogické fakulty přesídlila do jižních Čech. Zde se začala věnovat své pedagogické praxi. Učila na gymnáziu v Trhových Svinech, vedla zde také školní sbor. V roce 1980 přestoupila na Základní a základní uměleckou školu Bezdrevská V Českých Budějovicích. Společně s Mgr. Václavou Míkovou prosadily otevření tříd s rozšířenou hudební výchovou. Nedlouho poté založila s Mgr. Irenou Hůlkovou při Základní umělecké škole Bezdrevská sbor Vltavští zpěváci, kam

docházely děti ze tříd s rozšířenou hudební výchovou. V roce 1988 založila společně s Vladimírem Vačkářem a Irenou Hůlkovou DPS Canzonetta.

Kromě sbormistrování se věnovala i vyučování hlasové výchovy v oblasti klasické a popové hudby. Byla členkou Unie českých pěveckých sborů. V roce 2000 jí byl udělen zlatý odznak s granáty a v roce 2005 Čestné uznání za sbormistrovskou činnost. Byla porotkyní regionálních sólových a sborových soutěží.

Její bývalí žáci, zejména pak bývalí členové Canzonetty, na Annu Knotkovou dodnes vzpomínají jako na vynikajícího pedagoga. Mnoho z nich ji mělo za svou hudební maminku, pro spoustu z nich to byla totiž právě ona, kdo v nich probudil lásku k hudbě a zpívání.

3.3 Sbornistr Vladimír Vačkář

Vladimír Vačkář (27. října 1936–27. března 2012) se narodil ve Skryšově u Benešova. Vystudoval Vojenskou hudební školu v Roudnici nad Labem. K hudbě byl veden otcem, amatérským houslistou a vrchním strážmistrem četnictva v Mariánských Lázních. Od dětství se na hudební škole učil hře na housle, baskřídllovku, později přibral pozoun a účinkoval s Dechovou kapelou mládeže. V Benešově u Prahy se při studiu na měšťanské škole setkal se dvěma hudebními pedagogy, profesorem Vytečkou a Pičmanem, u kterých soukromě studoval. V Benešově se poprvé dostal ke sbormistrování, vedl čtyřicetičlenný dívčí sbor při Zemědělské škole. V Praze získal cenné zkušenosti pod vedením dirigenta karlínského divadla Arnošta Moulíka.

V jižních Čechách zakotvil Vladimír Vačkář jako člen vojenské hudby a externí učitel sborového zpěvu na Střední pedagogické škole v Prachaticích, zde setrval do roku 1968.

Poté založil v Českých Budějovicích pěvecký sbor Radost, se kterým ve své době spolupracovalo mnoho významných osobností, například Josef Průdek, operní režisér, zpěvák a pedagog, pozdější šéf opery Národního divadla.

V roce 1977 vznikl osmdesátičlenný sbor učňovské a středoškolské mládeže s příznačným názvem Mládí a v roce 1988 DPS Canzonetta, kde Vladimír Vačkář zastával roli sbormistra a organizátora až do roku 2000.

Byl dramaturgem Chodurova a Českobudějovického sborového festivalu a účastnil se jako porotce mnohých regionálních soutěží ve sborovém zpěvu.

V roce 2000 mu byl udělen zlatý odznak Unie českých pěveckých sborů.⁸

3.4 2000–2009

Během roku 2000 post sbormistra opustil Vladimír Vačkář a sbor tak nadále od září 2001 pracoval pod vedením Anny Knotkové. Místo korepetitora a klavíristy v této době zaujímal Michal Prokop.⁹ Následující rok jeho post přebrala Alena Špatná a s Canzonettou spolupracovala následujících osm let.¹⁰

Ani po odchodu jednoho ze svých sbormistrů Canzonetta nezahálela, a i nadále slavila další úspěchy v zahraničí i v Čechách. V Pardubicích v roce 2001 získala Stříbrné pásmo na Festivalu Bohuslava Martinů. V roce 2003 na italském festivalu Isola del sole – „Festival corale internazionale“ získala Zlaté pásmo.

⁸ České sbory.cz [online] © Unie českých pěveckých sborů 2003-2017 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=906>

⁹ Mgr. **Michal Prokop** je absolventem Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích oboru hudební výchova. Za svou činnost obdržel stříbrný odznak od Unie českých pěveckých sborů.

¹⁰ Mgr. **Alena Špatná** je absolventkou PF JU oboru Učitelství na ZUŠ se specializací na klavírní hru. Mimo svou činnost korepetitorky na ZUŠ Bezdrevská zde působila také jako učitelka klavíru.

Na konci roku 2003 pak Canzonetta oslavila svých 15 let velkým vánočním koncertem v Koncertní síni Otakara Jeremiáše v Českých Budějovicích (dále také KSOJ).

Během let 2003–2004 se znovu oživila myšlenka na komorní sbor, který by mohli navštěvovat starší a bývalí členové DPS Canzonetta, kteří se zpívání ve sboru nechtěli vzdát, byť svým věkem již překonali hranici pro setrvání v dětském sboru. I do čela tohoto sboru se jako sbormistryně postavila Anna Knotková.

V roce 2004 se ke Canzonettě jako druhá sbormistryně přidala Petra Nová a sbor dále pokračoval v koncertování po jižních Čechách, účastnil se festivalů. V dubnu 2006 se Canzonetta vydala do belgického Neerpeltu, kde v pěvecké soutěži získala 1. místo a speciální cenu poroty Cum laude. V říjnu si zase sboristé vzpomněli na svého bývalého sbormistra Vladimíra Vačkáře a jako jedna z oslav jeho 70. narozenin proběhl v aule ZŠ a ZUŠ Bezdrevská slavnostní koncert. V prosinci 2007 sbor získal Stříbrné pásmo na Soutěžním pěveckém festivalu v Bratislavě.

V následujících šesti letech Canzonetta vystupovala pouze na domácích koncertech a tuzemských festivalech. Jedním z důvodů byly i nedostatečné finanční prostředky, bez kterých nebylo prakticky možné zájezdy na zahraniční soutěže realizovat. I tak si ale sbor mohl na své konto připsat další ceny ze soutěží. Například další Zlatá pásma ze Soutěžního festivalu Zahrada písní v Praze nebo ze Soutěžního festivalu v Novém Jičíně.

4 Současnost

Poznatky v této kapitole uvedené, jsou založeny převážně na rozhovoru se sbormistryní Petrou Novou a na mých osobních zkušenostech, které jsem nasbírala během svého aktivního působení v DPS Canzonetta v letech 2007–2016.

4.1 Sbormistryně Petra Nová

Petra Nová se narodila 28.3. 1974 v Pelhřimově. K hudbě byla vedena rodiči odmalička, začala docházet na Lidovou školu umění a učila se hře na akordeon a zpěvu u Mgr. Magdaleny Martinové. Pod jejím vedením načerpala své první zkušenosti se sborovým zpíváním.

Do roku 1996 zpívala ve smíšeném sboru Hlahol (sbormistr Stanislav Pešička). Nejcennější poznatky ovšem poskytl Vysokoškolský umělecký sbor na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích v čele se sbormistrem doc. Jiřím Fuchsem. Jak sama říká, dodnes se snaží vycházet z jeho způsobu práce, vedení sborového hlasu, čisté intonace, frázování i práce s textem.

V roce 2000 absolvovala na českobudějovické konzervatoři ve třídě Dagmar Volfové.

Je členkou operního sboru Jihočeského divadla, kde příležitostně zpívala i malá sóla (například Třetí žínka ve Dvořákově Rusalce), na českobudějovické konzervatoři vyučuje intonaci, sluchovou analýzu, hudební nauku a ansámblový zpěv. Na ZŠ a ZUŠ Bezdrevská 3 v Českých Budějovicích vede Canzonettu a Ženský sbor Vox Novus. V průběhu studia i praxe se aktivně zúčastňuje seminářů sborového i sólového zpěvu: Europa Cantat v Táboře, Bohemia Cantat v Liberci, Chorseminar Zell an der Pram v Rakousku a další.

4.2 Canzonetta na počátku roku 2010

Po šesti letech od nástupu Petry Nové ke sboru, tedy v roce 2010, se Anna Knotková rozhodla Canzonettu zcela předat do jejích rukou. Sama se nadále jako

sbormistryně věnovala již pouze komornímu sboru, který se následně začal profilovat jako Smíšený pěvecký sbor Canzona.

Sama Petra Nová vzpomíná, že na samém začátku to nebylo vůbec jednoduché. Jak již bylo v této práci dříve zmíněno, posledním velkým úspěchem pro sbor bylo vyzpívání získání speciální ceny na pěvecké soutěži v Belgii, které se zpěváci zúčastnili v roce 2006. V následujících letech se pak shodou více okolností Canzonetta účastnila pouze tuzemských festivalů. Možná i v souvislosti s touto skutečností mnoho dětí sbor opustilo a přibližně v letech 2009–2010 měla Canzonetta nejméně členů za celou dlouhou dobu svého působení. Sborové zkoušky se odehrávaly v čím dál menším počtu a nacvičit za takových okolností příhodný repertoár bylo velice náročné.

Jednou z otázek, které jsem si položila v úvodu této práce, bylo jakým způsobem se Canzonetta během let proměnila? Nyní se naskýtá možnost na tuto otázku alespoň z části odpovědět.

Když Anna Knotková na přelomu osmdesátých a devadesátých let zakládala pěvecký sbor, měla od počátku k dispozici vždy kolem 70 zpěváků. Ti byli i v souvislosti s možnostmi té doby motivováni zejména možnostmi podívat se do zahraničí, děti samy chtěly společně něco tvořit, budovat, něčeho dosáhnout. Vzhledem k velkému počtu zpěváků bylo nutné před každým zájezdem zvolit pouze část sboru, která na soutěž nebo festival odcestovala. To byla další motivace pro děti, aby pravidelně docházely na sborové zkoušky a dostatečně uměly celý repertoár.

„U amatérského tělesa je jeho existence závislá na vůli jednotlivců do něj vstoupit a pracovat v něm.“¹¹

Oproti tomu dnes mají děti širokou škálu možností, jak trávit svůj volný čas. Stejně tak je poměrně běžným trendem, že rodiče chtějí svým dětem dopřát co nejvíce zábavy, zatímco sami musí trávit čas v práci. Sbor se dnes tedy musí dělit

¹¹ STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s.119

o čas se spoustou dalších koníčků a zájmů jako jsou třeba nejrůznější sportovní aktivity. Udržet děti u zpívání není zrovna ten nejlehčí úkol, který před sebou sbormistr má.

„Motivace pěvecké aktivity dětí je problém závažný, zasluhující si obsáhlejší studii.“¹²

Motivy dítěte, které je přimějí vstoupit do sboru, mohou být různé. Nejhodnotnější jsou takové, které vyplývají z vloh a schopností dětí nebo jejich vlastních zájmů, protože takovéto motivy jsou relativně trvalé. Další motivy mohou být společenské nebo se mohou nacházet mimo psychiku subjektu, například když dítě do sboru přivede jeho rodič. Všechny tyto motivy ale mohou být pouze přechodné a je úkolem sbormistra, aby je vhodně usměrnil a snažil se o vznik motivů trvalejších. Významným motivem může být také mimo jiné samotný vztah jednotlivců a celého kolektivu ke sbormistrovi.¹³

4.3 Nový začátek

S novou sbormistryní v čele začala Canzonetta po nějaké době společné práce postupně nabírat nový dech. Petra Nová pak ke klavírní spolupráci přizvala svou kolegyni z Jihočeského divadla Liliju Červenou. Obě jsou nedílnou součástí Canzonetty až do dnešních dnů.

Lilija Červená vystudovala hru na klavír na speciální hudební škole při Kazaňské státní konzervatoři a absolvovala akademické studium zakončené státní zkouškou v roce 2006. Poté působila na akademii umění, katedře klavíru jako pedagog. Současně se věnovala klavírnímu doprovodu a korepetici na hudební škole. Během studia se zúčastnila několika mezinárodních, celostátních a národních soutěží a stala se jejich laureátkou. Nyní je její hlavní

¹² STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s.119

¹³ STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s. 119-122

pracovní náplní práce korepetitorky operního souboru Jihočeského divadla v Českých Budějovicích.¹⁴

Objevilo se také mnoho dalších příležitostí k získání nových hudebních zkušeností. V průběhu roku 2013 Canzonetta například začala spolupracovat s Operou Jihočeského divadla, což se stalo velkým přínosem pro celý sbor a zároveň pro některé vybrané jednotlivce. Během následujících let obnovila také dřívější spolupráci s Jihočeskou filharmonií.

V stejném roce byli však všichni současní, bývalí členové Canzonetty a mnozí další zasaženi velice smutnou zprávou. Ve středu 6. listopadu po dlouhém boji s vážnou nemocí zemřela ve věku 68 let oblíbená Anna „Aťka“ Knotková. Poslední rozloučení s milovanou sbormistryní proběhlo o šest dní později na Hřbitově svaté Otýlie v Českých Budějovicích. Nechyběla zde ani její Canzonetta, která jí naposledy zazpívala její oblíbenou píseň Ó řebíčku zahradnický. Ještě v červnu 2015 Canzonetta stále vzpomínala na svou „maminku“ a uspořádala při příležitosti nedožitého jubilea Anny Knotkové benefiční koncert s názvem Písnička pro Aťku na podporu Hospice svatého Jana N. Neumanna v Prachaticích.

Kromě spolupráce s Jihočeským divadlem a Jihočeskou filharmonií, o níž se podrobněji rozepíšu v jedné z následujících kapitol, Canzonetta vystupovala i s dalšími osobnostmi a významnými soubory. Sbor také zpíval při nejrůznějších slavnostních událostech. Také často vystupoval na dalších benefičních koncertech, výtěžek z těchto koncertů pak putoval různým organizacím (například českobudějovické Charitě).

Canzonetta třeba zazpívala za doprovodu houslisty Pavla Šporcla na Koncertě na podporu celostátních sportovních her sluchově postižených žáků (duben 2016). V květnu stejného roku se sboristé zúčastnili Festivalu pěveckých sborů v Milevsku. Během listopadu Canzonetta vystoupila na Chodurově festivalu

¹⁴ Pěvecký sbor Canzona [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z <http://www.canzona.cz/vedeni-sboru/>

hudby v KSOJ a jako host se představila na Adventním koncertu Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, kde hrála Hudba hradní stráže a Policie ČR.

Sboristé dále vystupovali při příležitosti předání Betlémského světla v Katedrále sv. Mikuláše v Českých Budějovicích (2013) nebo svým zpěvem zahajovali tradiční Tříkrálovou sbírku (2016), dále se často účastnili koncertů při rozsvěcování vánočních stromečků v jižních Čechách (České Budějovice, Rudolfovo, Kaplice, ...). Pravidelně se účastnili festivalu Noc kostelů.

4.4 Soutěžní festivaly od roku 2012

V čele s Petrou Novou se Canzonetta po delší odmlce začala v roce 2012 znovu připravovat na zahraniční soutěžní festival. Při této příležitosti vznikl nový komorní sbor, který se soutěže také zúčastnil. Na pěveckém festivalu v makedonském Ohridu (Ohrid Choir Festival 2012) oba sbory získaly Stříbrné pásmo.

V listopadu 2013 pak sboristé vyrazili na další Mezinárodní sborovou soutěž do Riva del Garda v Itálii (In Canto sul Garda International Choir Festival & Competition), kde v celkové konkurenci 36 sborů z 18 zemí světa získali Zlaté pásmo (na stejném festivalu získala Canzonetta stříbro již v roce 1998).

Následující rok byl pro Canzonettu velice úspěšný. Během června získala na Mezinárodním Krakovském sborovém festivalu v Polsku ve dvou různých kategoriích 2. a 3. místo. V listopadu se sbor účastnil Mezinárodního festivalu adventní a vánoční hudby s Cenou Petra Ebena v Praze a stal se absolutním vítězem festivalu.

I další rok 2015 se nesl v podobně úspěšném duchu. Na přelomu června a července se sbor zúčastnil 33. ročníku International Choral Festival v Preveze v Řecku a získal další stříbrné umístění.

Dokonce i rok 2016 byl pro sbor rokem velmi pozitivním. Už v únoru Canzonetta dosáhla velkého úspěchu na Mezinárodním festivalu soudobé sborové tvorby s Cenou Zdeňka Lukáše – Canti veris Praga. Stala se vítězem v kategorii

dětských pěveckých sborů a zároveň získala speciální Cenu za provedení skladby Z. Lukáše – Věneček.

V březnu se Canzonetta v Českém Krumlově účastnila krajského kola Soutěžní přehlídky základních uměleckých škol České republiky ve sborovém zpěvu. Ve své kategorii se umístila ve zlatém pásmu, a navíc získala také zvláštní ocenění za práci s hlasem a textem.

Na začátku prosince sboristé odcestovali na Slovensko na Mezinárodní festival adventnej a vianočnej hudby v Bratislavě. Canzonetta si mohla připsat další Zlaté pásmo a stala se také vítězem své kategorie.

5 Členská základna

Canzonetta je určena zpěvákům a zpěvačkám od 11 do 19 let. Nezřídka sbor dále navštěvují i sboristé o něco starší. V takovýchto případech pak může dojít k situaci, kdy sbor musí na soutěžních festivalech vystupovat v rámci kategorie mládežnických sborů místo dětských, čímž se pochopitelně zvyšuje i soutěžní konkurence. Každá soutěž má své regule nastavené trochu jinak. Rozhodující může být pouze věkový průměr sboristů, stejně tak ale i konkrétní počet zpěváků přesahující věkovou hranici dané kategorie. Například pro kategorii dětských pěveckých sborů bývá často hraniční věk 16 let.

Jedinými kritérii pro přijetí do sboru je schopnost dobře intonovat a mít smysl pro rytmus. Ale i děti, které zpočátku třeba tak dobře neslyší, se po čase práce v kolektivu můžou zlepšit natolik, že se stanou oporou pro ostatní zpěváky.

U dětí, které nemají se zpíváním mnoho předchozích zkušeností, je často třeba usměrnit jejich pěvecké návyky. Při nápravě pak bývá nejdůležitější probudit hudební sluch a nacvičit hlavový tón a hlavovou rezonanci, s čímž souvisí také uvolnění hrtanu. Dále pak je důležitá práce s dechem, jeho prohloubení a hospodaření s ním, a také třeba zkvalitnění artikulace.¹⁵

Jak již bylo zmíněno v kapitole o přípravných sborech, velkým přínosem pro Canzonettu jsou zcela bez pochyby zpěváci, kteří přicházejí z dětského pěveckého sboru Da Capo. I díky nim je mnohem jednodušší v rámci sboru nastudovat náročnější skladby. Tito zpěváci jsou schopni zpívat z not, čímž se práce při učení nového repertoáru podstatně urychlí a je možné při cvičení skladby věnovat pozornost dalším záležitostem jako je třeba vhodná dynamika, sjednocení celkového zvuku sboru, případně drobná choreografie. I mnoho dětí, které do dětského sboru Da Capo nikdy nechodily, mají často jiné pěvecké zkušenosti. Věnují se často sólovému zpěvu v různých uměleckých školách.

¹⁵ TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s.14

V současné době je ve sboru zapsáno asi 40 dětí. Zhruba polovina z nich jsou žáci z Bezdrevské, kteří navazují na svou činnost v Da Capu. Ostatní děti přicházejí většinou z ostatních českobudějovických škol. Často je do sboru přihlašují jejich rodiče. Sama sbormistryně Petra Nová dává přednost menšímu kolektivu, který je stabilní, dochází pravidelně na zkoušky a umí tak repertoár než velkému počtu zapsaných dětí, se kterými ale nelze pracovat, poněvadž se zkoušek účastní pouze příležitostně.

Ve svých počátcích mívala Canzonetta tradičně kolem 80 členů, často se uvádí až 100. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, v té době byly pro děti mimo jiné velkou motivací sborové zájezdy do zahraničí, kterých se mohli zúčastnit pouze vybraní jedinci, kteří zcela zvládali repertoár. I z tohoto důvodu byla účast na sborových zkouškách naprostou samozřejmostí.

V dnešní době však mají děti mnohem více možností a často se věnují více zájmům najednou. Po čase pak bývá nutné si mezi koníčky vybrat a zvolit jeden, kterému se dítě bude plně věnovat. Pochopitelně ne všichni v tomto případě volí zpěv. Dalším zlomový bodem, kdy děti sbor často opouštějí, je přechod ze základní na střední školu.

O motivech, které děti přimějí vstoupit do sboru a nadále v něm setrvat jsem se již zmiňovala v kapitole 4.2

6 Zkoušky sboru

Během školního roku se zpěváci scházejí na dvou sborových zkouškách týdně. Zkouška bývá dlouhá devadesát minut, zpěvu samotnému se v čistém čase věnuje zhruba hodina. V rámci zkoušky je třeba se věnovat také agendě a pochopitelně rozezpívání, které má zásadní vliv na průběh celé zkoušky.

Dle potřeby jsou během školního roku také zařazována víkendová soustředění. Bývá to obvykle před soutěží nebo jiným důležitým koncertem, kdy je třeba repertoár nazkoušet celý a hodinová zkouška nestačí.

V minulosti, kdy Canzonetta měla nejvíce členů a nebylo možné, aby se všichni účastnili zahraničních koncertů, byly, dle vzpomínek Andrey Líkařové, běžnou záležitostí individuální repertoárové zkoušky, při kterých mělo každé dítě prokázat důslednou znalost repertoáru, obvykle zpěvem náhodně zvolených skladeb bez not.

Na konci léta 1999 sbor zahájil svou tradici letních pěveckých soustředění, která trvá dodnes.

6.1 Hlasová výchova

„Hlasová výchova učí děti správným pěveckým návykům, a tak ve svém výsledku nejen rozvíjí dětský hlas, ale navíc ho i chrání před poškozením. Hlasová výchova má vliv na čistotu zpěvu, pomáhá při nápravě nezpěvnosti.“¹⁶

6.1.1 Hlasová výchova obecně

Děti, které se zpěvu teprve začínají věnovat, se mohou během zpívání často dopouštět různých chyb, které je vhodné odstranit dříve, než se s dětmi začne soustavně pracovat na pěvecké výchově. Mezi takovéto časté chyby a zlovyky může patřit například nedbalá výslovnost, nedostatečné vydržování tónů – soustavné non legato až staccato, časté nedostatečné a nevhodně umístované

¹⁶ TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s. 73

nádechy, klouzavé spojování dvou tónů nebo tvrdé nasazování zejména samohlásek a krční tón.¹⁷

Po odstranění těchto prohrěšků je dalším krokem soustavná hlasová výchova, při které se postupně buduje hlasová, artikulační a dechová technika zpěváků.

Při správném způsobu zpěvu není angažován pouze hlasový aparát, ale celé tělo, držení těla je tedy základem správného dýchání i tvoření tónu. Při zpívání je nutné dbát na vhodný pěvecký postoj nebo sed, jejichž základem je napřímení páteře a hlavy a uvolněná ramena. Vzpřímené držení hlavy je provázeno vnitřním pocitem lehké opory v zátýlku a všechny odchylky od tohoto vzpřímeného držení hlavy negativně ovlivňují tvoření tónu.^{18 19}

Pěvecká artikulace se od té mluvní mírně liší, vyžaduje totiž mnohem větší aktivitu celého artikulačního ústrojí. Toto ústrojí tvoří rty, čelisti, zuby, tvrdé a měkké patro a jazyk. Srozumitelnost je jedním ze základních požadavků kultivovaného a estetického zpěvu. Tu ovlivňují především souhlásky, zatímco samohlásky, jako nositelé tónu, mají vliv především na jeho barvu. U samohlásek je vhodné docílit barevného vyrovnaní při maximálním zachování jejich zvukového charakteru. Správná a srozumitelná výslovnost souhlásek není závislá na hlasové poloze a nevyžaduje ani žádné dlouhé cvičení, je zapotřebí pouze odstranit pohodlnost při jejich tvoření. Artikulace i samotný zpěv nesmějí být násilné a při dodržování všech zásad pěvecké techniky by měly vždy působit přirozeně a esteticky.^{20 21}

Velmi důležitá pro zpěv je práce s dechem. Správné dýchání neznamena nabrat co nejvíce vzduchu, jako spíše používat celý dechový aparát. U pěveckého dýchání můžeme odlišit tři jeho fáze: nádech, zadržení a výdech. Nadechovat se lze pouze nosem nebo ústy nebo nosem a ústy současně. Výdechem pak tvoříme

¹⁷ STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s. 29-34

¹⁸ KOLÁŘ Jiří, ŠTÍBROVÁ Ivana. *Sborový zpěv a řízení sboru I.*, Netolice: Jc-Audio, 2009, s. 11

¹⁹ TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s. 78, 85

²⁰ KOLÁŘ Jiří, ŠTÍBROVÁ Ivana. *Sborový zpěv a řízení sboru I.*, Netolice: Jc-Audio, 2009, s. 15-16

²¹ STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s. 45-49

tón, důležitou roli v této fázi hraje dechová opora – způsob výdechového pohybu, kterým se výdech záměrně zpomaluje. Správné hospodaření s dechem, tedy rovnoměrnost výdechu, také hraje při zpěvu velkou roli. Pro hlasivky je největším nebezpečím velké množství výdechového proudu, jehož regulaci zajišťuje bránice společně s mezižeberními a s břišními svaly. Během dechových cvičení je proto také důležité posilovat pružnost a výkonnost těchto dechových svalů. Dech také souvisí i s psychickým rozpoložením zpěváka.^{22 23}

6.1.2 Hlasová výchova v Canzonettě

Jak již bylo v této práci několikrát zmíněno, Canzonetta má velké štěstí v tom, že většina zpěváků, kteří do sboru přicházejí, má již předchozí zkušenosti se zpěvem. Není tedy příliš nutné se nějak dlouhodobě či ve zvláštních hodinách věnovat hlasové výchově. Sboristé obvykle již mívají správné pěvecké návyky, které je třeba pouze nadále upevňovat.

V nedávné době, již za působení sbormistryně Petry Nové, byly zavedeny speciální hodiny zpěvu navíc právě pro děti, které se zpěvu dříve nevěnovaly. Z důvodu časové náročnosti se od tohoto nápadu ale upustilo a hlasová výchova nadále probíhá pouze v rámci sborových zkoušek nebo soustředění nebo podle aktuálních potřeb zpěváků.

Přestože mnoho sboristů má předchozí pěvecké zkušenosti, stále je třeba pracovat na celkovém projevu sboru. Je třeba sjednocovat zvuk a barvu všech zpěváků. Právě barva dětského hlasu bývá často značně odlišná, zejména pak u těch dětí, jejichž hlasy jsou méně školené. Dětské hlasy bývají jasné a něžné a mívají lyrickou nebo průbojnou povahu, zatímco neškolené hlasy bývají až ostré, drsné, řezavé nebo hrubé. Kromě sjednocení barvy je nutné také pracovat na sjednocování síly hlasů. Právě děti, které se zpěvem teprve začínají, sborový zpěv často svádí k přepínání hlasové síly. Přepínání síly i výšky zpívaného tónu však vede k poškození hlasového ústrojí. Je tedy velice důležité všechny tyto nešvary

²² TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s. 89, 97, 104

²³ KOLÁŘ Jiří, ŠTÍBROVÁ Ivana. *Sborový zpěv a řízení sboru I.*, Netolice: Jc-Audio, 2009, s. 12-13

u jednotlivců odstranit. Následně je pak možné pracovat na jednotném zvukovém projevu celého sboru.²⁴

6.1.3 Rozezpívání

Rozezpívání je jednou z hlavních zásad hlasové hygieny a je velmi důležité tuto pravidelnou hlasovou rozcvičku dodržovat před každou sborovou zkouškou. Úkolem rozezpívání je uvolnit hlasové ústrojí a připravit je na následující pěveckou aktivitu. Rozezpívání by mělo zahrnovat cvičení dechová, hlasová a artikulační, díky kterým se zpěváci dostatečně připraví na náročnější úkoly, se kterými se během zpívání na zkoušce mohou setkat. Součástí vhodného rozezpívání by také měla být cvičení nebo hry, navozující hlavový tón a hlavovou rezonanci. Vždy by se mělo začínat cvičeními v malém tónovém rozsahu a postupně přidávat cviky složitější.^{25 26}

I v Canzonettě se na správné rozezpívání klade velký důraz. Probíhá na začátku zkoušky a v závislosti na časových možnostech je vždy alespoň patnáct minut dlouhé. Správně provedené rozezpívání totiž velmi přispívá ke zkvalitnění celkového zvuku sboru. Samotnému rozezpívání ještě předchází fáze, kdy dochází k napřímení celého těla a jeho uvolnění, což má při zpěvu také velice důležitou roli. Obvykle rozezpívání probíhá ve stoje, případně děti mohou zůstat sedět ve vzpřímené poloze s rovnými zády. Zařazena jsou i dechová cvičení pro správné zaktivování bráničního dýchání. Rozezpívání často zahrnuje část pro celý sbor, poté následují různá cvičení pro hlasové sekce altové a sopránové. Konkrétní podoba rozezpívání se přizpůsobuje mimo jiné také aktuálním repertoárovým požadavkům.

²⁴ LÝSEK František. *Dětský sborový zpěv*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1958, s. 29-31

²⁵ KOLÁŘ Jiří, ŠTÍBROVÁ Ivana. *Sborový zpěv a řízení sboru I.*, Netolice: Jc-Audio, 2009, s. 46-47

²⁶ TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, s.20

6.2 Letní pěvecká soustředění

Důležitou roli při nastudování nového repertoáru hrají také letní soustředění. Každoročně již od roku 1999 se sboristé poslední srpnový týden před začátkem školního roku vypravují alespoň na pět dní do nejrůznějších rekreačních středisek v jižních Čechách, aby se zde intenzivně věnovali pěveckým zkouškám.

Sborové zkoušky probíhají každý den během dopoledne a obvykle se sboristé u zpěvu sejdou znovu i v odpoledních hodinách. Toto intenzivní zkoušení umožňuje v poměrně krátké době alespoň z větší části nacvičit repertoár, který v souvislosti s budoucími plány sboru může být i relativně obtížný, a naučit se jej zcela v rámci obvyklých zkoušek sboru by bylo téměř nemožné.

V rámci pěveckých soustředění je také možné se mnohem více věnovat hlasové výchově a dechovým cvičením, která jsou pro zpěváky velice důležitá. Zejména během takto pěvecky náročných dní je velmi důležitá také hlasová hygiena, se kterou jsou sboristé během zkoušek také seznamováni.

Kromě nacvičení nového repertoáru pro následující školní rok je také velice důležité stmelení kolektivu. Letních soustředění se obvykle účastní děti, které nově přicházejí z Da Capa a zde mají tak první příležitost najít si ve sboru kamarády a takzvaně „zapadnout“ do již fungujícího společenství.

Kromě zpívání tak děti čekají i nejrůznější hry a společná zábava v podobě týmových soutěží, vytváření výrobků nebo třeba nazkoušení různých představení pro ostatní. Součástí her bývá také oblíbená pěvecká soutěž, kdy se mají zpěváci šanci vyzkoušet si roli sólisty. Velmi oblíbené mezi dětmi je také zpívání rekreačních písniček při tradičním setkání u ohně.

O tento zábavný program letních soustředění se již více než deset let stará bývalá členka sboru Andrea Líkařová, která je součástí Canzonetty již od jejího založení v roce 1988. Dříve se na podobném programu podíleli učitelé tělesné výchovy ze ZŠ a ZUŠ Bezdrevská nebo třeba tehdejší korepetitor Michal Prokop.

Všeobecně by se mělo s členy pěveckého sboru, přestože zpívání vždy bude to nejdůležitější, podnikat mnoho jiných akcí, které přispějí nejen ke zvýšení dovedností zpěváků i samotných sbormistrů, ale i k utužení vztahů, k aktivitě a zejména také ke stmelení kolektivu. Důležitou záležitostí tak bývají právě studijně rekreační soustředění.²⁷

„Děti nejsou rozptylovány vnějšími vlivy, kolektiv žije a pracuje soustředěně, vedoucí i děti se poznávají v náročnějších situacích, než jaké jim běžně poskytuje práce na zkoušce. To umožňuje vedoucímu na děti lépe a účinněji výchovně působit a zvyšovat své nároky jak na jednotlivce, tak na celý kolektiv.“²⁸

6.2.1 Hlasová hygiena

Jak jsem již zmiňovala výše, zejména při pěveckých soustředěních je velice důležité, aby zpěváci znali a dodržovali zásady hlasové hygieny. Naprostou samozřejmostí je rozezpívání – tedy uvolnění hlasového aparátu a jeho připravení na následující pěveckou aktivitu. O tom již byla řeč v předchozí podkapitole 6.1.3. S jakými dalšími zásadami je ale třeba děti seznámit?

Všeobecně hlasu prospívá dostatek spánku, správná životospráva a aktivní odpočinek. Důležitá je také samotná duševní pohoda – vyčerpání během zpěvu se netýká pouze hlasivek, ale celé nervové soustavy a tělesného stavu. Není vhodné zpívat po velké únavě nebo při indispozici (hlas je třeba šetřit zejména po nemoci). Při zpívání se například nedoporučuje si odkašlávat, tím je namáhán hrtan a dochází k překrvení sliznice. Samotná péče o hlas by se ale neměla přehánět, jeho ochrana je závislá na otužilosti těla. Krk by neměl být zbytečně zabalen do šátků. Je dobré, pokud je zpěvák zvyklý pít studené nápoje, naopak při vyšších venkovních teplotách (jaké bývají obvyklé během letních soustředění) se vychlazený nápoj nebo dokonce zmrzlina nedoporučují.²⁹

²⁷ STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s. 116

²⁸ STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s. 117

²⁹ KOLÁŘ Jiří, ŠTÍBROVÁ Ivana. *Sborový zpěv a řízení sboru I.*, Netolice: Jc-Audio, 2009, s. 48

7 Repertoár

Již od samého počátku Canzonetty platilo, že nemá žádné specifické žánrové zařazení. Rozmanitost repertoáru byla z části daná i přítomností dvou sbormistrů, kteří se na výběru písní podíleli a každý přinášel něco trochu jiného. Základem repertoáru byly vždy písně lidové především v úpravách českých soudobých autorů. Nechyběly ani vícehlasé skladby renesanční a barokní nebo sborové skladby soudobých autorů nejen z Čech, ale i z dalších evropských a světových zemí. Ve sborovém repertoáru se také objevují spirituály nebo nejrůznější muzikálové melodie.

Repertoár se vždy přizpůsobuje budoucím plánům sboru, ať už se jedná o koncerty s jinými hudebními tělesy nebo o účast na nějakém festivalu. Jedním z nejdůležitějších kritérií pro výběr repertoáru bývá právě účast sboru na soutěžích.

Soutěž obvykle stanovuje konkrétní povinnou skladbu nebo udává jiné striktní požadavky na celý soutěžní repertoár. Často požadují například, aby přednesené skladby byly z různých hudebních období nebo žánrů, aby zazněla lidová píseň z domovské země sboru, polyfonní skladba nebo aby repertoár zahrnoval tvorbu soudobého autora nebo autora 20. století. Obvyklý bývá i požadavek, aby v soutěžním repertoáru převládaly písně bez klavírního doprovodu. Povinné skladby nezdědka patří k těm s vyšší obtížností.

Zbytek repertoáru se pak sbormistryně Petra Nová snaží doplnit odlehčenějšími písněmi tak, aby děti bavil. Zaměřuje se ale spíše na acapellové skladby a tvorbu z 20. století, ta se totiž dětem obvykle líbí nejvíce.

Repertoár znamená souhrn všech písní, které sbor umí, ne pouze těch, které přednese veřejně. Repertoár by měl v ideálním případě členům pěveckého tělesa umožnit poznání skladeb z co největšího množství vokálních typů a žánrů, na které sbor svými dovednostmi stačí. Je vhodné, aby se sbor seznámil s ukázkami

z nejstarší české hudby, s lidovou písní, se starší umělou dětskou písní (např. J.J. Ryba), s dětskými rekreačními písněmi, ale také s vícehlasými a polyfonními skladbami našich starších i současných významných skladatelů. Takový repertoár pak přispívá ke zpestření práce sboru, ale i k rozšíření rozhledu a zkušeností jeho členů.³⁰

7.1 Premiérové skladby

Již od počátku svého působení Canzonetta velice často spolupracuje se skladateli pocházejícími nejčastěji mimo jiné z jižních Čech nebo s autory, kteří v tomto kraji působí. V souvislosti s touto spoluprací má Canzonetta nezřídka také možnost zpívat skladby těchto autorů premiérově. Dohledat dnes všechny písně, které bylo možné poprvé slyšet právě v podání Canzonetty, již ale není možné, kroniky se o premiérových skladbách nijak nezmiňují. Obvykle se jednalo o skladby Ladislava Havla, Jiřího Laburdy nebo třeba Jiřího Churáčka.

V dubnu 2005 Canzonetta pořádala koncert u příležitosti 80. narozenin houslového pedagoga a hudebního skladatele Ladislava Havla (1925–2006) pocházejícího z Kaliště u Dubného. Jeho písně a skladby jsou stálými skladbami ve sborovém repertoáru dodnes. V roce 2007 Canzonetta v premiéře přednesla jeho Betlémskou ukolébavku a píseň Homole, Homole.

Dalším skladatelem, jehož díly se Canzonetta pravidelně prezentovala, je pedagog a hudební vědec Jiří Laburda (*1931) ze Soběslavi. Kromě jiných skladeb, měli sboristé možnost ve světové premiéře v roce 2010 přednést jeho pásmo vánočních koled *Přišlo jsi k nám, Jezulátko* v úpravě pro sbor a orchestr. Do té doby bylo toto pásmo možné slyšet pouze s klavírním doprovodem.

Hudební skladatel a pedagog MgA. Jiří Churáček (*1960) původem z Prachatic také často obohacuje repertoár Canzonetty. Kolem roku 2012 sbor v premiéře zpíval jeho skladbu *Ráj domova*, která zhudebnila verše pro nejmenší

³⁰ STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981, s. 82-83

děti, jejichž autorem je Jan Čarek. V listopadu 2016 Canzonetta premiérově představila jeho cyklus Jaké oči má vítr.

Další skladby, které bylo možné si v podání Canzonetty poslechnout dokonce ve světových premiérách, často souvisely se spoluprací sboru s velkými jihočeskými orchestry, s Orchestrem opery Jihočeského divadla a s Jihočeskou filharmonií.

7.2 Spolupráce s Jihočeským divadlem a Jihočeskou filharmonií

7.2.1 Jihočeské divadlo

V roce 2013 Canzonetta pozvolna zahájila svou spolupráci s operou Jihočeského divadla. Vybraní zpěváci z řad sboru měli možnost účinkovat v prvním dějství opery Tosca od Giacoma Pucciniho, kde zpívali a hráli party určené pro dětský sbor. Premiéra se konala 27. září.

V následujícím roce se Canzonetta ke spolupráci s Jihočeským divadlem vrátila a nastudovala společně s operním sborem a orchestrem skladbu Stabat mater z rozsáhlého oratoria Ecce homo od světoznámého tenoristy a hudebního skladatele José Cury (1962) a vystoupila na koncertě Hudba duše 31. října v Katedrále svatého Mikuláše. Jednalo se o světovou premiéru tohoto díla a José Cura byl osobně přítomen.

10. října 2015 měla v Jihočeském divadle premiéru klasická opereta Země úsměvů od Franze Lehára. I v tomto představení spoluúčinkovaly mladé zpěvačky z DPS Canzonetta. Ty musely mimo jiné splňovat kritéria věková, výšková a zejména musely mít dostatek času, aby se mohly pravidelně účastnit všech zkoušek. Opereta se reprízovala během celého následujícího roku 2016.

Koncem roku 2015 Canzonetta pokračovala ve spolupráci s divadlem a vystoupila na dvou jeho vánočních koncertech se skladbou Hry o Marii – část narození Páně od Bohuslava Martinů.

V březnu se sboristé opět setkali s José Curou, tentokrát na koncertě zvaném Magnificat/Hudba srdce. Taktovky se ujal sám Cura a zazněly dvě skladby Magnificat – první od Johanna Sebastiana Bacha a druhá od José Cury. V druhé zmíněné skladbě Magnificat, Annus Marianus (1988) pro soprán, dětský sbor, smíšený sbor a orchestr, si zazpívala právě i Canzonetta. I tento koncert proběhl na půdě Katedrály svatého Mikuláše.

7.2.2 Jihočeská filharmonie

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, když v roce 2010 Canzonetta představila Laburdovo pásmo koled Přišlo jsi k nám, Jezulátko v premiéře s orchestrálním doprovodem, stalo se tak při spolupráci s Jihočeskou komorní filharmonií.

Další spolupráce s filharmonií se začala rýsovat od roku 2016. V září sbor k radosti všech mladých zpěváků a zpěvaček zazpíval v doprovodu Jihočeské filharmonie státní hymnu na zahajovacím zápasu sezóny HC Motor v Budvar aréně v Českých Budějovicích.

Později v prosinci sbor vystoupil znovu společně s Jihočeskou komorní filharmonií pod taktovkou dirigenta Jana Talicha. V programu zaznělo pásmo A Ceremony of Carols, op. 28 od Benjamina Brittena a skladba Missa Brevis od slovinského sbormistra a skladatele Ambrože Čopiho, který si jeden z koncertů přijel osobně poslechnout.

7.3 Diskografie

Za léta svého působení Canzonetta nahrála několik sborových CD. To úplně první sboristé nahráli již v roce 1995 v českobudějovickém studiu Českého rozhlasu, křest proběhla v rámci předvánočního koncertu.

O dva roky později v roce 1997 se Canzonetta znovu vrátila do hudebního studia Českého rozhlasu, aby zde ve zvukové režii Romana Kamby pořídila nahrávky pro další sborové CD s názvem Vánoční čas. Vybráno bylo devatenáct různých skladeb, které vhodně představovaly žánrovou pestrost repertoáru.

Poslední třetina z tohoto výběru zahrnovala, dle samotného názvu CD, vánoční koledy. Kromě těchto klasických vánočních písní si posluchači mohli poslechnout třeba také Ukolébavku Wolfganga Amadea Mozarta nebo ukolébavku Summer Time z Gerschwinovy opery Porgy a Bess. Ke spolupráci při nahrávání tohoto disku, mimo další sólové zpěváky a hostující hudebníky, přizvala Canzonetta také Jihočeské kvarteto vedené Václavem Plášilem.³¹

V dubnu 2002 došlo k natáčení již třetího CD a v květnu stejného roku proběhla jeho křest. I toto CD nabídlo devatenáct skladeb různých žánrů ze sborového repertoáru. Namátkou Panis Angelicus (Cesar Franck), Čerešničky (slovácká lidová), Zarosená (z cyklu Moravské dvojzpěvy od J. Křičky), Hejdum dá (Zdeněk Lukáš), I feel pretty (West Side Story – L. Bernstein), Bridge Over Troubled Water (P. Simon).

Další profilová CD, která opět prezentují žánrovou rozmanitost repertoáru, Canzonetta nahrála v roce 2005 a 2009. Na čtvrtém CD mohli posluchači najít také sborovou znělku – písničku Canzoneťácká od Andrey Líkařové³²

Dosud poslední sborové CD bylo nahráno v říjnu 2015 v koncertním sále Konzervatoře v Českých Budějovicích ve spolupráci s Radkem Rejškem a Jiřím Churáčkem. Na tomto disku si lze poslechnout skladby nejen v podání Canzonetty, ale i dětského sboru Da Capo a ženského sboru Vox Novus.

³¹ **Jihočeské kvarteto** je smyčcové uskupení, které vzniklo na sklonku roku 1983, bylo složeno z tehdejších koncertních mistrů a vedoucích nástrojových skupin operního orchestru Jihočeského divadla, kde jako členové působí dodnes. Obsazení: Václav Plášil (první housle), Rastislav Frák (druhé housle), Josef Klíma (viola), Josef Žák (violoncello)

³² V příloze je k náhledu přebal nosiče z roku 2009 a kompletní seznam skladeb

8 Komorní sbory

Již v devadesátých letech, kdy Canzonettu začínali opouštět první zpěváci, kteří již překročili věkovou hranici dětského sboru, vznikl první komorní sbor. U spousty bývalých sboristů totiž přetrval zájem pokračovat ve sborovém zpěvu, a proto byl vznik dalšího pěveckého uskupení, které nabídlo zázemí těmto zpěvákům, nabíledni.

Během let vzniklo při Canzonettě několik komorních sborů. V současné době pod záštitou ZŠ a ZUŠ Bezdrevská funguje kromě přípravných sborů a Canzonetty také Smíšený pěvecký sbor Canzona a Ženský pěvecký sbor Vox Novus.

8.1 Arietta

Prvním sborem, který umožňoval zpívat i těm, kteří již věkem nespádali do kategorie dětských sborů, byl komorní sbor Arietta, který ukončil svou činnost přibližně v roce 2001. Sbor působil pod vedením Vladimíra Vačkáře a Michala Prokopa.

8.2 Canzona

I po zániku pěveckého sboru Arietta stále u mnohých odrostlejších zpěváků přetrvávala chuť zpívat. A tak v roce 2004 vzniklo při ZŠ a ZUŠ Bezdrevská nové hudební těleso. Byl založen Komorní sbor Canzonetty. Zpočátku byli členy sboru především bývalí členové DPS Canzonetta, po čase se ale přidalo mnoho dalších zpěvaček a zpěváků. A právě z důvodu velkého zájmu o zpěv byl kolem roku 2010 počet členů „Komoráku“ natolik vysoký, že jej již nebylo možné do kategorie komorních sborů nadále zařazovat. Členové sboru si tedy zvolili jméno Canzona (italsky píseň) a i v současné době dále působí jako smíšený pěvecký sbor.

„Repertoárový záběr sboru sahá od úprav lidových písní, spirituálů, duchovních písní, popu a jazzu po klasický sborový repertoár včetně soudobé vážné a duchovní hudby.“³³

V roce 2011 Canzona nahrála i vlastní CD, na kterém nalezneme 13 písní nejrůznějších hudebních žánrů (písně duchovní, lidové, popové, muzikálové i spirituální). Namátkou zmiňme třeba Mattona mia cara od Orlanda di Lassa, Ó řebíčku zahradnický, My fair lady od Fredericka Loeweho, Blue Moon Richarda Rodgerse nebo Praise his holy name od Keitha Hamptona.

„Vystupuje na vlastních koncertech a při různých příležitostech (adventní koncerty, podnikatelské akce, vernisáže apod.) Mezi aktivity sboru patří v poslední době i účast na soutěžích a festivalech.“³⁴

Mimo mnoha jiných koncertů a vystoupení jistě stojí za zmínku následující události. V květnu roku 2011 se Canzona účastnila jihočeského festivalu Vltavské Cantare, v prosinci téhož roku sbor zpíval rockové koledy na dvou koncertech s big bandem Václava Hlaváče v Jihočeském studiu Českého rozhlasu. V listopadu 2013 Canzona nahrála sborové party pro píseň Sám od českobudějovických rapperů známých jako Dave a Sony. V prosinci spolu s Jihočeskými trubači zpívali Svatohubertskou mši B dur od Petra Vacka.

Za léta koncertování Canzona vystoupila a navázala spolupráci s dalšími českými sbory: KS Úsměv (Borovany), KS Rosetta (Čkyně) ŽPS Regina (Vodňany) a samozřejmě také se sbory Da Capo, Canzonetta a Vox Novus ze své domovské školy.

Během svého působení získala Canzona i několik ocenění. Například Zlaté pásmo na dvou ročnících (2011 a 2012) soutěžního festivalu sborové populární hudby Jirkovský písňovar nebo ocenění Zlatá nota z II. festivalu pěveckých sborů ve Vodňanech. Dosud posledním soutěžním úspěchem bylo získání Stříbrného

³³ Pěvecký sbor Canzona [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.canzona.cz/home/>

³⁴ Pěvecký sbor Canzona [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.canzona.cz/home/>

pásma na Soutěžním festivalu pěveckých sborů v Olomouci v roce 2014 (tehdy ještě pod vedením Liliji Červené).

Úlohy sbormistryně se již na samém počátku ujala Anna Knotková a v této funkci setrvala až do roku 2012. V roce 2013 se vedení sboru narychlo a bez příprav ujala Lilija Červená, která sama byla do té doby členkou sboru.

Ester Pitrunová převzala vedení Canzony od roku 2014. Jejím hlavním oborem je zpěv, kterému se od malička s radostí věnovala. Na základní škole a na gymnáziu byla členkou Hranického dětského pěveckého sboru a v gymnaziálních letech se navíc stala členkou pěveckého kvarteta. V obou ansámblech mnohdy zpívala sólové party. Kvarteto vystupovalo často v Hranicích, jednou se zúčastnilo i soutěže v Holandsku, kde bylo diskvalifikováno za vysokou profesionalitu. S mnoha hudebníky z Hranic se skoro každoročně účastnila festivalu Sudeten-deutsche Musiktage v německém klášterním městečku Rohr, organizovaném vynikajícím německým skladatelem a ředitelem institutu pro hudbu v Řeznu Widmarem Haderem. Na tomto festivalu se interpretovala sborová i orchestrální díla současných skladatelů z Německa nebo i právě ze Sudet. Další její pozitivní zkušeností byla téměř každoroční účast na sborovém festivalu Bělolínský týden zpěvu, kde jednotlivé skladby interpretují výborní čeští sbormistři. Svůj hudební rozvoj završila studiem Hudební výchovy a Německého jazyka na PF JU a na Konzervatoři v Českých Budějovicích oborem operní zpěv. V době studia na VŠ byla asi dva roky pomocnou sbormistryní u DPS Jitřenka a stala se členkou opery Jihočeského divadla. Dnes je učitelkou hudební výchovy a němčiny na Gymnáziu v České ulici, od roku 2000 vede gymnaziální sbor – Sbor se „Z“, pořádá koncerty, vyučuje sólový zpěv, je nadále členkou sboru opery Jihočeského divadla a od roku 2013 členkou ženského pěveckého sboru Vox Novus. Někdy sólově vystupuje na nejrůznějších koncertech.³⁵

³⁵ (archiv Ester Pitrunové)

Korepetici zpočátku zajišťoval klavírista Martin Krčmář. V současné době klavírní doprovod obstarává studentka českobudějovické konzervatoře Viktoria Fastová.³⁶

8.3 Vox Novus

Když se v roce 2012 Canzonetta připravovala na soutěžní festival do makedonského Ohridu, počala se nenápadně rýsovat budoucnost dalšího pěveckého sboru. Jelikož to byl po delší době první soutěžní mezinárodní festival, sboristé si jej chtěli náležitě užít. A tak padlo rozhodnutí, že kromě samotné Canzonetty v kategoriích dětských pěveckých sborů bude soutěžit i menší skupinka starších členů v kategoriích věkově vyšších. Z čistě praktických důvodů (doplnění míst v autobuse) se přidalo pár dalších zpěváků, někteří byli bývalými členy Canzonetty, další přišli prvně. A tak znovu vznikl Komorní sbor Canzonetty. Nakonec se nový sbor na soutěži umístil těsně za hranicí zlatého pásma. Jelikož zpěváci (respektive zpěvačky + jeden zpěvák) dosáhli takového úspěchu za pouhé dva měsíce společného zpívání, bylo jasné, že se vyplatí ve sborové spolupráci nadále pokračovat. Zpěvačky si tedy zvolily jméno Vox Novus a dále se profilyvaly již jako ženský sbor. V repertoáru má sborové skladby renesanční, barokní, klasické, romantické, ale i hudbu soudobých skladatelů a úpravy lidových písní.

Za poměrně krátkou dobu své existence Vox Novus posbíral spoustu dalších ocenění na domácích i mezinárodních soutěžích. Namátkou třeba dvě Zlatá pásma na Mezinárodní sborové soutěži v Itálii v Riva del Garda (2013), Zlaté pásmo z Mezinárodní pěvecké soutěži v polském Krakově (2014), Stříbrné pásmo z 58. ročníku festivalu sborového umění v Jihlavě (2015), Zlaté pásmo a První cena kategorie na 33. ročníku International Choral Competition of Sacred Music v řecké Preveze (2015), Zlaté pásmo a Grand Prix na Mezinárodním festivalu soudobé sborové tvorby s Cenou Zdeňka Lukáše (2016), a další.

³⁶ Pěvecký sbor Canzona [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.canzona.cz/home/> a <http://www.canzona.cz/akce-sboru/>

Sbor každoročně pořádá vánoční a jiné koncerty. Často vystupuje v různých jihočeských kostelech a účastní se dalších nesoutěžních festivalů (Mezinárodní sborový festival hudebního romantismu Vlachovo Březí, Mezinárodní festival pěveckých sborů v Mikulově). Již několikrát Vox Novus vystoupil s Jihočeskou komorní filharmonií. V prosinci 2016 společně s Canzonettou nastudovali sborový cyklus Benjamina Brittena A Ceremony of Carols a s tímto pásmem pak vystoupili v Koncertní síni Otakara Jeremiáše, dirigoval Jan Talich. Na jaře 2017 Vox Novus znovu vystoupil s Jihočeskou filharmonií pod taktovkou Vojtěcha Spurného a přednesl dva kusy z tvorby Michaela Kocába: Odysseus (suite z baletu) a Jan Hus – Memento mei.

V roce 2015 se Vox Novus ve Velkém sále českobudějovické Konzervatoře účastnil nahrávání společného CD s Canzonettou a Da Capem. Vox Novus nahrál celkem šest skladeb: G. P. da Palestrina – Hodie Christus natus est, Michael Head – Ave Maria, Jiří Churáček – Odešlý milý, Josef Suk – Žal (Deset zpěvů pro ženský sbor), Vadim Petrov – Zahrajte tichučko (Javorové husle) a Otmar Mácha – Hoj, hura hoj! (Lašské halekačky).

Sbormistryní je Petra Nová. Pár skladeb se sborem nastudovala i Ester Pitrunová, jinak stálá členka sboru.

Korepetitorkou je Lilija Červená.

9 Sborový zpěv a já

Jak jsem již několikrát v práci zmiňovala, sama jsem v Dětském pěveckém sboru Canzonetta zpívala téměř deset let a v současné době i nadále pokračuji ve sborovém zpívání v ženském sboru Vox Novus. Patřím do skupiny těch, kteří přípravnými sbory na ZŠ a ZUŠ Bezdrevská 3, ani jinými, nikdy neprošli a Canzonettu jsem začala navštěvovat spíše náhodou, když mi bylo 14 let.

Byť byla hudba součástí mého volného času již od mateřské školy (hra na zobcovou flétnu, později hra na housle), se zpěvem jsem příliš zkušeností neměla. Vždy jsem zpívala velmi ráda, například v rámci školních hodin hudební výchovy, jakákoliv pěvecká technika pro mě ale byla velkou neznámou. Byla jsem velmi překvapená, když jsem začala pravidelně chodit na sborový zpěv a zjišťovat, co všechno zpívání, zejména pak to sborové, obnáší. Prvním prozřením bylo zjištění, že správný způsob zpívání vyžaduje mnohem větší úsilí, než by se mohlo na první pohled zdát. Že i zpívání je činnost, která vyžaduje stejné trpělivé a dlouhodobé cvičení, jako třeba právě hra na housle. A nakonec, že nestačí pouze správně intonovat, aby se o zpěvu dalo říci, že je krásný. Teprve tehdy jsem se začala poprvé seznamovat s pojmy, jako je práce s dechem, hlasová výchova a další.

Jsem velice vděčná za všechny zkušenosti, které mi sborové zpívání v Canzonettě umožnilo. A to nejen za zkušenosti pěvecké. I pojem týmová práce získává v rámci sboru (nebo i dalších hudebních uskupeních) nový rozměr. Stejně tak jsem ráda za spoustu příležitostí, které mi umožnily podívat se na mnoho krásných míst po celé České republice i v zahraničí, setkat se se spoustou zajímavých osobností nebo být součástí nejrůznějších slavnostních událostí.

Přestože je práce ve sboru často velmi náročná, zcela jednoznačně mohu tvrdit, že mi účinkování ve sborech mnohem více dalo, než vzalo. Právě asi sborové zpívání a všechny zkušenosti s ním spojené, mělo i zásadní vliv na zvolení mého studijního oboru.

10 Závěr

Zcela bez pochyby je Canzonetta úspěšným pěveckým sborem, jak dokládají četná ocenění ze soutěžních festivalů nebo i vzrůstající spolupráce sboru s významnými jihočeskými hudebními tělesy. Tato práce si vytyčila za cíl odpovědět na otázku, proč to tak je?

Všeobecně v Čechách a na Moravě má sborový zpěv svou tradici a není to pouze Canzonetta, která slaví úspěchy na mezinárodních sborových soutěžích. Každoročně přivážejí české sbory ocenění ze zahraničních festivalů a často si i vzájemně konkurují. Jistě by bylo velice zajímavé pokusit se porovnat práci sbormistrů v různých dětských sborech, taková práce by však vyžadovala nějaký dlouhodobější výzkum.

Práce alespoň zčásti přiblížila historii sboru a jeho drobné proměny během let a blíže nastínila, jak vypadá repertoár DPS Canzonetta. Dále se zaměřila na problematiku, která vedení sboru ale i jeho navštěvování provází.

V příštím školním roce sbor oslaví již třicet let od svého založení, a já bych ráda Canzonettě popřála, ať i nadále přicházejí další mladí zpěváci a zpěvačky, pro které se zpívání stane stejnou radostí, jako pro mě a spoustu dalších.

11 Seznam pramenů a literatury

11.1 Prameny

Kroniky DPS Canzonetta a další archivní materiály sboru

11.2 Rozhovory

Petra Nová

Vácalava Míková

Andrea Líkařová

11.3 Literatura

KOLÁŘ Jiří, ŠTÍBROVÁ Ivana. *Sborový zpěv a řízení sboru I.*, Netolice: Jc-Audio, 2009, ISBNV978-80-87132-06-7

LÝSEK František. *Dětský sborový zpěv*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1958

SEDLÁK František, VÁŇOVÁ Hana. *Hudební psychologie pro učitele*, Karolinum, 2013, ISBN 9788024620602

STAŠEK Čestmír. *ABC začínajícího sbormistra*, Praha: Supraphon, 1981

TICHÁ Alena. *Učíme děti zpívat*, Portál, 2014, ISBN 9788026206484

11.4 Internetové stránky

Canzonetta | Dětský pěvecký sbor [online]. Dostupné z: <http://canzonetta-cb.cz>

Pěvecký sbor Canzona [online]. Dostupné z: <http://www.canzona.cz>

České sbory.cz [online] © Unie českých pěveckých sborů 2003-2017. Dostupné z <http://www.ceskesbory.cz/>

ZŠ a ZUŠ Bezdrevská 3, České Budějovice [online]. Dostupné z: <http://www.zsvltava.cz/>

12 Přílohy

12.1 Fotografie sborů

Obrázek 1 – Canzonetta v roce 1991 s Vladimírem Vačkářem, Irenou Hůlkovou a Annou Knotkovou v KSOJ

Obrázek 2 – Canzonetta na soutěži v Itálii v roce 2013 s Petrou Novou a Lilijou Červenou

Obrázek 3 – Smíšený sbor Canzona a Ester Pitrunová v KSOJ

Obrázek 4 – Ženský sbor Vox Novus a Petra Nová

Obrázek 5 – Dětský pěvecký sbor Da Capo

12.2 Vybraná sborová ocenění

Obrázek 6 – Diplom ze soutěže v Řecku (1994)

Obrázek 7 – Cena ze soutěže v Belgii (2006)

Obrázek 8 - Diplom ze soutěže v Řecku (2015)

12.3 Sborové CD z roku 2009

Obrázek 9 – přebal sborového profilového CD³⁷

³⁷ Obrázky 1, 2, 4, 6-9 pocházejí ze sborového archivu

Obrázek 3: Pěvecký sbor Canzona [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: http://www.canzona.cz/galerie/galerie_2015/?gallery=konzert-s-zenskym-peveckym-sborem-regina-z-vodnan-13-6-2015

Obrázek 5: ZŠ a ZUŠ Bezdrevská 3, České Budějovice [online]. České Budějovice, 2003-2014 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.zsvltava.cz/index.php?art=855>

11.1

Obr. 1: Canzonetta v roce 1991 s Vladimírem Vačkářem, Irenou Hůlkovou a Annou Knotkovou v KSOJ

Obr. 2: Canzonetta na soutěži v Itálii v roce 2013 s Petrou Novou a Lilijou Červenou

Obr. 3: Smíšený sbor Canzona a Ester Pitrunová v KSOJ

Obr. 4: Ženský sbor Vox Novus a Petra Nová

Obr. 5: Dětský pěvecký sbor Da Capo

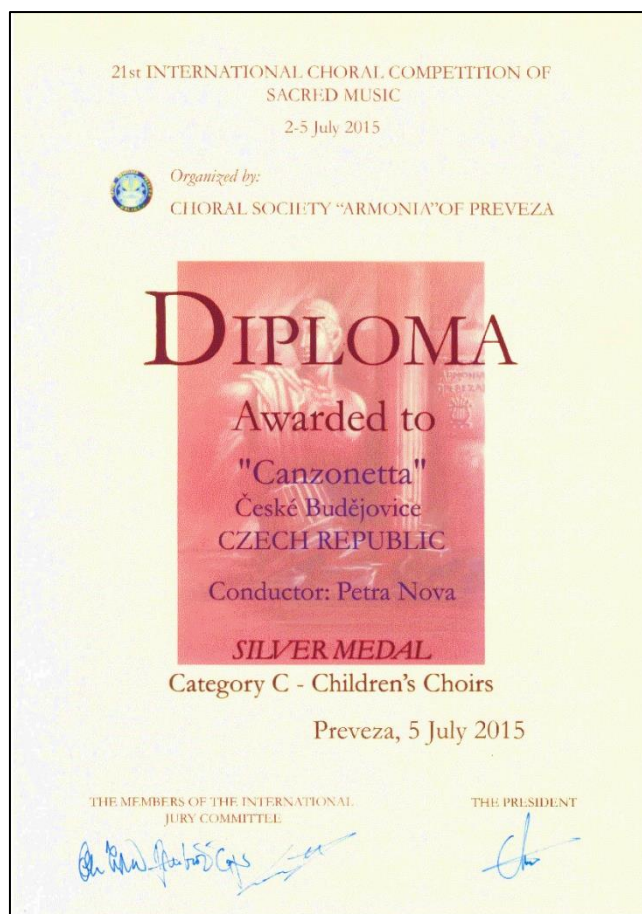
11.2

Obr. 6: Diplom ze soutěže v Řecku (1994)

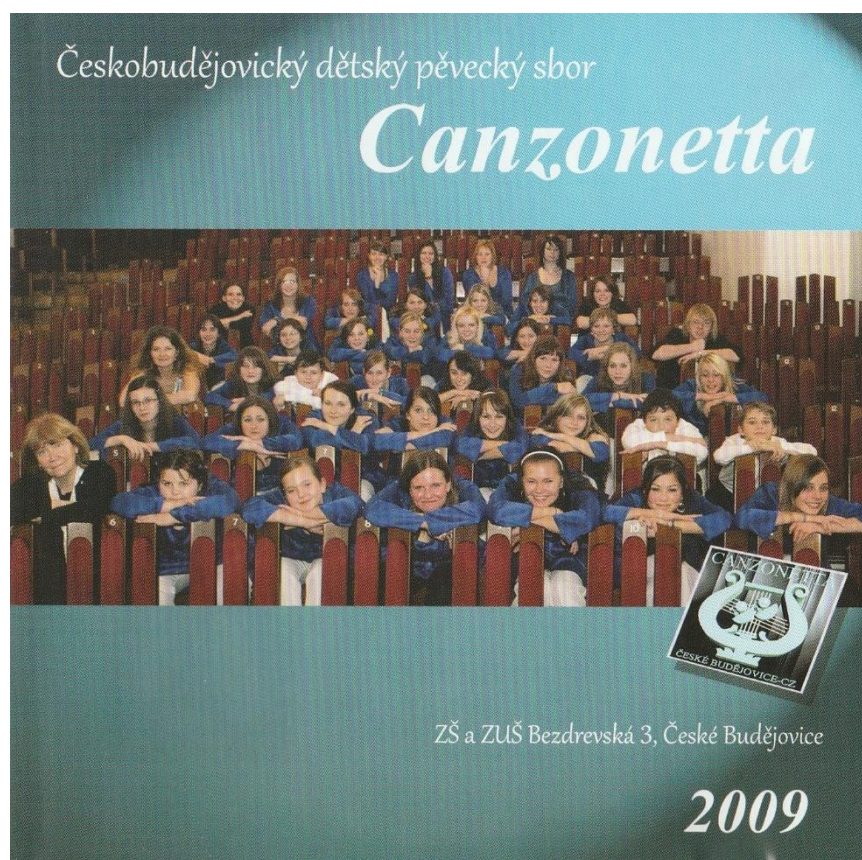

Obr. 7: Cena ze soutěže v Belgii (2006)

Obr. 8: Diplom ze soutěže v Řecku (2015)

11.3

1.	Gloria	Jan Novák	1:39
2.	Deo Gratias	B. Britten	1:10
3.	Balulalow	B. Britten	1:14
4.	Domine Pacem Da Nobis	anonym, arr. Jacob Christ	1:56
5.	Gaude Mater	J. Kolaczkowski	1:39
6.	Parce Domine	Menegali, 18. století	1:33
7.	Teče voda, teče	Jiří Laburda	3:00
8.	Ej, hora, hora	Jiří Labuda	3:31
9.	Janíčku, Janíčku	Emil Hradecký	1:58
10.	Sela sem já maryjánek	arr. Otmar Mácha	1:09
11.	Chodila po roli	arr. Otmar Mácha	2:24
12.	Dvojice témat	Ilja Hurník	1:54
13.	Java Jive	Ben Oakland	2:20
14.	Puttin On The Ritz	Irving Berlin	2:02
15.	Like a Rainbow	Bob Chilcot	3:16
16.	Adiemus	Karel Jenkins	3:36
17.	Give Us Hope	James Papoulis (český text M. Kopáčková)	2:57
			37:20